

Міністерство охорони здоров'я України
Буковинський державний медичний університет

БУКОВИНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ВІСНИК

Український науково-практичний журнал

Заснований у лютому 1997 року

Видається 4 рази на рік

*Включений до Ulrichsweb™ Global Serials Directory
та до бази даних*

*Всеросійського інституту наукової і технічної інформації
Російської академії наук*

ТОМ 18, № 2 (70)

2014

Редакційна колегія:

головний редактор Т.М. Бойчук,

Ю.Т. Ахтемійчук, Л.О. Безруков, О.І. Волошин, І.І. Заморський,

О.І. Іващук (заступник редактора), Т.О. Ілащук, А.Г. Іфтодій,

І.Ф. Мещишен, В.П. Польовий, Р.В. Сенютович, І.Й. Сидорчук,

В.К. Ташук (відповідальний секретар), С.С. Ткачук,

О.І. Федів (відповідальний секретар), Г.І. Ходоровський

Наукові рецензенти:

проф. О.І. Волошин, проф. В.П. Польовий, проф. С.С. Ткачук

Чернівці: БДМУ, 2014

Редакційна рада:

К.М. Амосова (Київ), В.В. Бойко (Харків), А.І. Гоженко (Одеса),
Г.В. Дзяк (Дніпропетровськ), В.М. Єльський (Донецьк),
В.М. Запорожан (Одеса), В.М. Коваленко (Київ),
Л.Я. Ковальчук (Тернопіль), І.Р. Кулмагамбетов (Караганда),
З.М. Митник (Київ), В.І. Паньків (Київ),
В.П. Черних (Харків)

Видається згідно з постановою вченої ради Буковинського державного
медичного університету (протокол № 8 від 24 квітня 2014 року)

Буковинський медичний вісник
(Бук. мед. вісник) –
науково-практичний журнал,
що рецензується
Bukovinian Medical Herald
(Buk. Med. Herald)

Заснований у лютому 1997 р.
Видається 4 рази на рік

Founded in February, 1997
Published four times annually

Мова видання: українська,
російська, англійська

Сфера розповсюдження
загальнодержавна, зарубіжна

Свідоцтво про державну
реєстрацію:
серія КВ №15684-4156 ПР
від 21.09.2009

Постановою президії ВАКу України
від 14 жовтня 2009 року №1–05/4
журнал "Буковинський медичний
вісник" включено до переліку
наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися
результати дисертаційних робіт на
здобуття наукових ступенів доктора
і кандидата медичних наук

Адреса редакції: 58002, Чернівці,
пл. Театральна, 2
Тел.: (0372) 55-37-54, 54-36-61,
52-40-78, 52-65-59
Факс: (0372) 55-37-54
e-mail: bmv@bsmu.edu.ua

Адреса електронної версії
журналу в Internet:
<http://www.bsmu.edu.ua>

Секретар редакції
І.І. Павлуник
Тел.: (0372) 52-40-78

ЗМІСТ

ОРИГІНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Афанасюк О.І. ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЬОВОГО РІВНЯ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ У ХВОРИХ НА АРТЕРІАЛЬНУ ГІПЕРТЕНЗІЮ З КОМОРБІДНИМ ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ 2-ГО ТИПУ ПІСЛЯ СТАНДАРТНОГО КОМПЛЕКСНОГО ЛІКУВАННЯ	3
Білецький С.В., Новицька О.З., Петринич О.А., Казанцева Т.В. СТАН ВУГЛЕВОДНОГО, ЛІПІДНОГО ОБМІНУ ТА ШВИДКІСТЬ КЛУБОЧКОВОЇ ФІЛЬТРАЦІЇ У ХВОРИХ НА ГІПЕРТОНІЧНУ ХВОРОБУ II СТАДІЇ ТА В ПОЄДНАННІ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ ТИПУ 2	8
Бойко В.В., Лопатенко Д.Е. ХВОРОБОТВОРНА ФЛОРА ПРИ ПОПНЕВМОТОРАКСІ ТА ЇЇ ЧУТЛИВІСТЬ ДО АНТИБІОТИКІВ.....	11
Бондарчук Т.І. ВПЛИВ ВІТАМІНІВ С ТА Е НА ПРОЦЕСИ ЛІПОПЕРОКСИДАЦІЇ ТА АКТИВНІСТЬ NO-СИНТАЗНОЇ СИСТЕМИ В ПІДШЛУНКОВІЙ ЗАЛОЗІ ЩУРІВ НА ТЛІ АДРЕНАЛІН-ІНДУКОВАНОГО СТРЕСУ	14
Гергелюк Т.С., Перепелиціна О.М., Сидоренко М.В. ПОРІВНЯННЯ ВПЛИВУ КОНДИЦІЙОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА ВІД МЕЗЕНХІМАЛЬНИХ СТОВБУРОВИХ КЛІТИН ЛЮДИНИ ТА ІНТЕРФЕРОНУ- α НА РОЗВИТОК ПОПУЛЯЦІЇ ПУХЛИННИХ КЛІТИН MCF-7	18
Гриджук Т.І. СТАН ПЕРОКСИДНОГО ОКИСНЕННЯ ЛІПІДІВ ТА СИСТЕМИ АНТИОКСИДАНТНОГО ЗАХИСТУ ПРИ МЕДИКАМЕНТОЗНО-ІНДУКОВАНИХ УРАЖЕННЯХ ПЕЧІНКИ У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ ЛІМФОЛЕЙКОЗ	24
Домбровський Д.Б. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ СТРОМАЛЬНИХ КЛІТИН ЖИРОВОЇ ТКАНИНИ ЗА РІЗНИХ УМОВ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ КЛІТИН В ЕКСПЕРИМЕНТІ.....	29
Заєць Т.А. ВПЛИВ КРОВОВТРАТИ НА ДИНАМІКУ ПОКАЗНИКІВ ЖОВЧОУТВОРЮВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ПЕЧІНКИ У ВІДПОВІДЬ НА КРАНІОСКЕЛЕТНУ ТРАВМУ	32
Жакун І.Б. ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ МЕТАБОЛІЗМУ ЛІПІДІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ВИРАЖЕНОСТІ ТРИВОЖНОСТІ ПІД ВПЛИВОМ НИЗЬКОЧАСТОТНОЇ МАГНІТОТЕРАПІЇ.....	36
Кметь Т.І. РАННЯ ТА ВІДСТРОЧЕНА РЕАКЦІЯ КЛІТИН КОРИ СКРОНЕВОЇ ЧАСТКИ ВЕЛИКИХ ПІВКУЛЬ ГОЛОВНОГО МОЗКУ ЩУРІВ НА ІШЕМІЧНО-РЕПЕРФУЗІЙНЕ ПОШКОДЖЕННЯ.....	41
Коваль Г.Д. РОЛЬ ТРАНСФОРМУВАЛЬНОГО ФАКТОРУ РОСТУ- β ТА МАТРИЧНОЇ МЕТАЛОПРОТЕЇНАЗИ-9 В ІМУНОПАТОГЕНЕЗІ ЕНДОМЕТРІОЗУ, ПОЄДНАНОГО З БЕЗПЛІДДЯМ.....	45
Колоскова О.К., Григола О.Г., Білоус Т.М., Ортеменка Є.П. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ БРОНХІАЛЬНОЇ АСТМИ ФІЗИЧНОГО НАПРУЖЕННЯ В ШКОЛЯРІВ ІЗ ПОЛІМОРФІЗМОМ ГЕНІВ ГЛУТАТІОН-S-ТРАНСФЕРАЗИ.....	50
Косілова С.Е. ВИВЧЕННЯ МЕТАБОЛІЧНИХ ПОРУШЕНЬ У ЖІНОК У ПОСТМЕНОПАУЗІ.....	54
Котюжинская С.Г., Гоженко А.И. ХАРАКТЕРИСТИКА ЛИПИДТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ У БОЛЬНЫХ ПРИ ГИПОГЕПАРИНЕМИИ	57
Кузник Н.Б., Продан М.П., Трифаненко С.І. ОПТИМІЗАЦІЯ РЕПАРАЦІЙНОГО ОСТЕОГЕНЕЗУ ПРИ АТИПОВОМУ ВИДАЛЕННІ ЗУБІВ	60
Манащук Н.В. ГІГІЄНІЧНИЙ СТАТУС ПОРОЖНИНИ РОТА ПАЦІЄНТІВ НА ТЛІ ХРОНІЧНИХ КОЛІТІВ	63
Мізюк В.М. ЕНДОТЕЛІАЛЬНА ДИСФУНКЦІЯ ТА ШЛЯХИ ЇЇ КОРЕКЦІЇ У ХВОРИХ НА АРТЕРІАЛЬНУ ГІПЕРТЕНЗІЮ ІЗ СУПУТНЬОЮ СЕРЦЕВОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ.....	66

<i>Москалюк В.Д., Баланюк І.В.</i> ПОРУШЕННЯ МІКРОБІОЦЕНОЗУ ТОВСТОЇ КИШКИ У ХВОРИХ НА ВІЛ-ІНФЕКЦІЮ/СНІД	69
<i>Новицкая И.К., Челий А.И.</i> РАСПРОСТРАНЕННОСТЬ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОЙ ПАТОЛОГИИ У ЛИЦ С БОЛЕЗНЬЮ ШЕГРЕНА	74
<i>Оленович О.А.</i> НЕСПЕЦИФІЧНА РЕАКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗМУ ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ ЗАЛЕЖНО ВІД ЙОГО ТИПУ	77
<i>Оринчак М.А., Василечко М.М.</i> ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ СИСТЕМИ ГЕМОСТАЗУ ПІД ВПЛИВОМ АНТИАГРЕГАНТНОГО ЛІКУВАННЯ У ХВОРИХ НА ФІБРИЛЯЦІЮ ПЕРЕДСЕРДЬ ПРИ МЕТАБОЛІЧНОМУ СИНДРОМІ	81
<i>Паліброда Н.М., Федів О.І.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПАТОГЕНЕЗУ ЕРОЗИВНО-ВИРАЗКОВИХ УРАЖЕНЬ ШЛУНКА У ХВОРИХ НА ЦИРОЗ ПЕЧІНКИ	86
<i>Покровська Т.В.</i> КЛІНІЧНО-ЛАБОРАТОРНА ХАРАКТЕРИСТИКА І ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИ ЕПШТЕЙНА-БАРРА ВІРУСНІЙ ІНФЕКЦІЇ	89
<i>Сегедій Л.І., Проконів О.І.</i> ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРЕБІГУ І ЗАВЕРШЕННЯ БАГАТОПІДНОЇ ТА ОДНОПІДНОЇ ВАГІТНОСТІ ПІСЛЯ ЗАПЛІДНЕННЯ IN VITRO ТА ПЕРЕНОСУ ЕМБРІОНІВ У ПОРОЖНИНУ МАТКИ... ..	94
<i>Семененко С.Б.</i> ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ХРОНОРИТМІВ ЕКСКРЕТОРНОЇ ФУНКЦІЇ НИРОК ЗА УМОВ ГІПЕРФУНКЦІЇ ШИШКОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ	99
<i>Склярова В.О., Бодня К.І.</i> ЗМІНИ СЛИЗОВИХ І ШКІРИ ЗОВНІШНІХ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ ЖІНОК ПРИ ЕНТЕРОБІОЗІ	102
<i>Ташук В.К., Денисюк В.І., Хребтій Г.І.</i> ПАТОГЕНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРАПІЇ ГІПЕРТОНІЧНОЇ ХВОРОБИ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ СУПУТНІМ АБДОМІНАЛЬНИМ ОЖИРІННЯМ ТА ДЕФІЦИТОМ МАСИ ТІЛА	105
<i>Ткаченко А.С., Гонкалов В.Г., Орлова М.А.</i> СИСТЕМА ГЕНЕРАЦІЇ ОКСИДА АЗОТА ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ ГАСТРОЕНТЕРОКОЛИТЕ	109
<i>Чимпой К.А., Пашковська Н.В., Федів О.І., Паліброда Н.М.</i> ПАТОГЕНЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ КОРЕКЦІЇ ПОРУШЕНЬ СИСТЕМИ ФІБРИНОЛІЗУ ПЛАЗМИ КРОВІ У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНІ ДИФУЗНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ПЕЧІНКИ З ПОРУШЕННЯМ ТИРЕОЇДНОГО ГОМЕОСТАЗУ	113
<i>Чорний Н.В.</i> РОЗПОВСЮДЖЕНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ КЛІНІЧНИХ ПРОЯВІВ ЗАХВОРЮВАНЬ ТКАНИН ПАРОДОНТА У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ ПАНКРЕАТИТ	116
<i>Шахова О.О., Січкач І.Б.</i> ОЦІНКА КОНТРОЛЮ БРОНХІАЛЬНОЇ АСТМИ В ПЕРІОДІ КЛІНІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ У ПІДЛІТКІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ВИРАЗНОСТІ ЗАПАЛЕННЯ БРОНХІВ	120
<i>Шумко Г.І.</i> ОЦІНКА ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ ІМУНОЦИТОКІНОВОГО ПРОФІЛЮ В ОСІБ МОЛОДОГО ВІКУ, ХВОРИХ НА БРОНХІАЛЬНУ АСТМУ	124
<i>Щурук Н.В.</i> КОРЕКЦІЯ ДИСБІОТИЧНИХ СТАНІВ СТАТЕВИХ ШЛЯХІВ У ВАГІТНИХ ІЗ НЕВИНОШУВАННЯМ ШЛЯХОМ ДВОЕТАПНОГО ПІДХОДУ ДО ЛІКУВАННЯ	127

СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

<i>Клименюк В.П., Очердько О.М.</i> АНАЛІЗ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ ВИЗРІВАННЯ КОГОРТ ЗА НАРОДЖЕННЯМ НА ГЕОГРАФІЧНИЙ РОЗПОДІЛ РИЗИКІВ ІНВАЛІДИЗАЦІЇ ВНАСЛІДОК СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ	132
<i>Шевчук В.І., Забур'янова В.Ю., Вернигородська М.В., Ільюк І.А., Вернигородський В.С.</i> АНАЛІЗ ЯКОСТІ ЛІКУВАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ В ОСІБ З БРОНХООБСТРУКТИВНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ТА ОБҐРУНТУВАННЯ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ	140

<i>Шульгіна В.В., Іващук О.І., Кравчук С.Ю., Гушул І.Я.</i> СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ КОЛОРЕКТАЛЬНОГО РАКУ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ, УКРАЇНИ ТА СВІТУ	145
---	-----

НАУКОВІ ОГЛЯДИ

<i>Ілащук Т.О., Швець Н.В., Захарчук Т.В.</i> АРТЕРІАЛЬНА ГІПЕРТЕНЗІЯ, ДИСФУНКЦІЯ НИРОК ТА ОСТЕОАРТРОЗ У ПАЦІЄНТІВ З ОЖИРІННЯМ	148
<i>Сорокман Т.В., Сокольник С.В., Гінгуляк М.Г., Попелюк Н.О., Андрійчук Д.Р.</i> ЕТІОПАТОГЕНЕЗ ГАСТРИТУ ТИПУ В У ДІТЕЙ	153

ВИПАДОК ІЗ ПРАКТИКИ

<i>Ляшук П.М., Ілюшина А.А., Глуговська С.В., Грабовецький О.В., Сходницький І.В.</i> СИНДРОМ ГІПЕРАНДРОГЕНІЇ І ТИРЕОЇДНИЙ СТАТУС У ЖІНОК	157
---	-----

ПРАКТИЧНОМУ ЛІКАРЮ

<i>Ташук В.К., Полянська О.С., Гулага О.І.</i> НОВІ ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ СЕРЦЕВОЇ НЕДОСТАТНОСТІ	159
--	-----

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ

<i>Березнюк В.В., Ковтуненко А.В., Зайцев А.В., Чернокур А.А.</i> НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ОСВОЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ СТУДЕНТАМИ НА КАФЕДРЕ ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГИИ	162
<i>Каратєєва С.Ю., Хомко О.Й., Сидорчук Р.І., Плегуца О.М.</i> ШЛЯХИ ПОКРАЩАННЯ ВИКЛАДАННЯ СТУДЕНТАМ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ» ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «СЕСТРИНСЬКА СПРАВА» (ОКР – «МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ»).....	165
<i>Кутинська І.П.</i> НАПИСАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ ЯК КЛЮЧОВИЙ МЕТОД ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ЗА ФАХОМ “ФАРМАЦІЯ”	168
<i>Плеш І.А., Борейко Л.Д.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ.....	170
<i>Самура І.Б.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ.....	173
<i>Хільчевська В.С., Колюбакіна Л.В.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ У ПІДГОТОВКУ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ДО ЛПІ «КРОК-3. ЗАГАЛЬНА ЛІКАРСЬКА ПІДГОТОВКА»	177

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ (ДО 70-РІЧЧЯ БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)

<i>Бачинський В.Т., Савка І.Г., Ванчуляк О.Я., Кулик О.Ф.</i> НАУКОВІ НАРИСИ КАФЕДРИ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ В МИНУЛОМУ ТА СЬОГОДЕННІ.....	180
<i>Білецький С.В., Петринич О.А., Казанцева Т.В.</i> МЕТАБОЛІЧНІ ПОРУШЕННЯ У ХВОРИХ НА ГІПЕРТОНІЧНУ ХВОРОБУ ЯК НАУКОВИЙ НАПРЯМОК КАФЕДРИ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ	184
<i>Пашковський В.М., Кричун І.І.</i> НАУКОВІ ЗДОБУТКИ КАФЕДРИ НЕРВОВИХ ХВОРОБ, ПСИХІАТРІЇ ТА МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ІМ. С.М. САВЕНКА.....	188
<i>Пішак В.П., Булик Р.Є., Захарчук О.І., Черновська Н.В.</i> МИНУЛЕ, СЬОГОДЕННЯ І МАЙБУТНЄ КАФЕДРИ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (ДО 70-РІЧНОГО ЮВІЛЕЮ КАФЕДРИ)	194

Тодоріко Л.Д., Бойко А.В., Шаповалов В.П., Степаненко В.О., Сливка В.І., Сем'янів І.О., Абдулфахаб Мохамед Ахмед ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ КАФЕДРИ ФТИЗІАТРІЇ ТА ПУЛЬМОНОЛОГІЇ БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 197

МЕДИЧНІ INTERNET-ВІСТІ

За редакцією К.І. Яковець, С.Є. Дейнеки. МЕДИЧНІ INTERNET-ВІСТІ. ЧАСТИНА II.... 203

МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “ПРИРОДНИЧІ ЧИТАННЯ” (16-19 ТРАВНЯ 2014 РОКУ, М. ЧЕРНІВЦІ)

<i>Банул Б.Ю., Марчук Ф.Д.</i> РОЗВИТОК МАТКОВИХ ТРУБ НАПРИКІНЦІ ПЛОДОВОГО ПЕРІОДУ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ	206
<i>Бирчак І.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЯЦІЇ АГРЕГАТНОГО СТАНУ КРОВІ ЖІНОК НА ТЛІ ДИСФУНКЦІОНАЛЬНИХ МАТКОВИХ КРОВОТЕЧ РЕПРОДУКТИВНОГО ВІКУ	209
<i>Вепрюк Ю.М.</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ПОКАЗНИКІВ ЕКСКРЕТОРНОЇ ТА КИСЛОТНОРЕГУЛЮВАЛЬНОЇ ФУНКЦІЙ НИРОК ЗА УМОВ ДІЇ СОЛЕЙ АЛЮМІНІУ У СТАТЕВОНЕЗРІЛИХ ТА СТАТЕВОЗІЛИХ ЩУРІВ.....	211
<i>Гошовська А.В., Гошовський В.М.</i> ДОЗРІВАННЯ ПЛАЦЕНТИ ЛЮДИНИ, ДІАГНОСТИКА ЗРІЛОСТІ МАТКОВО-ПЛАЦЕНТАРНОЇ ДІЛЯНКИ	214
<i>Дудченко І.О.</i> РИЗИК РОЗВИТКУ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОЛІМОРФІЗМУ Т393С ГЕНА α -СУБОДИНИЦІ G-БІЛКА	217
<i>Кондря Д.О., Каліновська І.В.</i> ЕХОГРАФІЧНІ ПАРАМЕТРИ РОЗВИТКУ ЕМБРІОНА ПРИ НЕУСКЛАДНЕНІЙ ВАГІТНОСТІ ТА ПЛАЦЕНТАРНІЙ НЕДОСТАТНОСТІ НА ТЛІ НЕВИНОШУВАННЯ	221
<i>Косілова С.Є.</i> ГОРМОНАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ФЕТОПЛАЦЕНТАРНОГО КОМПЛЕКСУ У ВАГІТНИХ ІЗ ПРЕЕКЛАМПСІЄЮ.....	224
<i>Кравченко О.В.</i> АНАЛІЗ АНТЕНАТАЛЬНИХ ФАКТОРІВ РИЗИКУ ПРИ БАГАТОПЛІДНІЙ ВАГІТНОСТІ	227
<i>Кравченко О.В., Варвус В.А.</i> ПЕРИНАТАЛЬНІ РИЗИКИ ПРИ ПОВТОРНОМУ КЕСАРЕВОМУ РОЗТИНІ ТА ВАГІНАЛЬНИХ ПОЛОГАХ У ЖІНОК ІЗ РУБЦЕМ НА МАТЦІ	230
<i>Кузьміна О.О.</i> ПРОДУКЦІЯ І РЕЦЕПЦІЯ ЧИННИКІВ РОСТУ В ПЛАЦЕНТІ ПРИ ФІЗІОЛОГІЧНІЙ ВАГІТНОСТІ ТА УСКЛАДНЕНОЮ ГЕСТОЗОМ.....	233
<i>Макаренко М.В., Кузьміна О.О.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ДІАГНОСТИКИ УШКОДЖУЮЧИХ ПЕРИНАТАЛЬНИХ ЧИННИКІВ ПРИ СИНДРОМІ ЗАТРИМКИ РОЗВИТКУ ПЛОДА	236
<i>Підвисоцька Н.І., Ластівка І.В., Бойко Л.В., Валігурський І.М.</i> ВИПАДОК ПІЗНЬОЇ ДІАГНОСТИКИ ДЕРМАЛЬНОЇ ФОКАЛЬНОЇ ГІПОПЛАЗІЇ У ДИТИНИ.....	239
<i>Проняєв Д.В.</i> ВАРІАНТИ БУДОВИ МАТКИ У ПЛОДІВ.....	242
<i>Сивокоровська А.С., Ванчуляк О.Я., Беженар І.Л., Паливода О.Г., Андрійчук А.О.</i> ПЕРСПЕКТИВИ ДІАГНОСТИКИ ГОСТРОЇ КОРОНАРНОЇ НЕДОСТАТНОСТІ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ФРАКТАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ЛАЗЕРНИХ ПОЛЯРИЗАЦІЙНИХ ЗОБРАЖЕНЬ МІОКАРДА	245
<i>Хаврона О.П.</i> ВПЛИВ ПОДВІЙНОГО ІНГІБІТОРУ ЦОГ-2/5-ЛОГ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ L-АРГІНІН/NO У СИРОВАТЦІ КРОВІ ЩУРІВ ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІЙ ВИРАЗЦІ ШЛУНКА	249

CONTENTS

ORIGINAL RESEARCHES

Afanasiuk O.I. ACHIEVING TARGET BLOOD PRESSURE LEVELS IN PATIENTS WITH HYPERTENSION COMBINED WITH COMORBID TYPE 2 DIABETES AFTER A STANDARD MULTIMODELITY THERAPY	3
Biletskiy S.V., Novytska O.Z., Petrynych O.A., Kazantseva T.V. THE STATE OF CARBOHYDRATE AND LIPID METABOLISM AND GLOMERULAR FILTRATION RATE IN PATIENTS WITH DEGREE II HYPERTENSIVE DISEASE ASSOCIATED WITH TYPE II DIABETES.....	8
Boiko V.V., Lopatenko D.Ye. PATHOGENIC FLORA IN PNEUMOEMPYEMA AND ITS SENSITIVITY TO ANTIBIOTICS	11
Bondarchuk T.I. INFLUENCE OF VITAMINS C AND E ON LIPID PEROXIDATION PROCESSES AND THE ACTIVITY OF NO-SYNTASE SYSTEM IN PANCREAS OF RATS WITH THE EPINEPHRINE-INDUCED STRESS	14
Herheliuk T.S., Perepelytsina O.M., Sydorenko M.V. COMPARISON INFLUENCE OF CONDITIONED MEDIUM OF HUMAN MESENCHYMAL CELLS AND INTERFERON- α ON DEVELOPMENT OF TUMOR CELL POPULATION	18
Grydzhuk T.I. STATUS OF LIPID PEROXIDATION AND ANTIOXIDANT DEFENCE SYSTEM IN DRUG-INDUCED LIVER DAMAGE IN PATIENTS WITH CHRONIC LYMPHOCYTIC LEUKEMIA	24
Dombrovskiy D.B. DIFFERENTIATION OF FATTY TISSUE STROMAL CELLS UNDER DIFFERENT CONDITIONS OF EXPERIMENTAL CELL TRANSPLANTATION	29
Zayets T.A. BLOOD LOSS EFFECT ON THE DYNAMICS OF INDICATORS OF BILIGENIC LIVER FUNCTION IN RESPONSE TO CRANIOSKELETAL INJURY	32
Zhakun I.B. CHANGES OF BLOOD LIPIDS UNDER THE INFLUENCE OF LOW-FREQUENCY MAGNETIC THERAPY, DEPENDING ON SEVERITY OF ANXIETY	36
Kmet T.I. EARLY AND DELAYED REACTION OF TEMPORAL LOBE CELLS OF RATS' CEREBRAL HEMISPHERE TO ISCHEMIA-REPERFUSION LESION.....	41
Koval G.D. THE ROLE OF TRANSFORMING GROWTH FACTOR - β AND OF MATRIX METALLOPROTEINASE 9 IN IMMUNOPATHOGENESIS OF ENDOMETRIOSIS ASSOCIATED WITH INFERTILITY	45
Koloskova O.K., Hryhola O.G., Bilous T.M., Ortemenka Ye.P. FEATURES OF EXERCISE INDUCED BRONCHIAL ASTHMA COURSE IN SCHOOLCHILDREN WITH POLYMORPHISMS IN GLUTATION-S-TRANSFERASE GENES.....	50
Kosilova S.Y. EXAMINATION OF METABOLIC DISORDERS IN POSTMENOPAUSAL WOMEN	54
Kotiuzhynska S.H., Hozhenko A.I. CHARACTERIZATION OF LIPID TRANSPORT SYSTEM IN PATIENTS WITH HYPOHEPARINEMIA.....	57
Kuzniak N.B., Prodan M.P., Tryfanenko S.I. OPTIMIZATION OF THE REPARATIVE OSTEOGENESIS IN CASE OF ATYPICAL TEETH EXTRACTION	60
Manashchuk N.V. HYGIENIC STATUS OF THE ORAL CAVITY IN PATIENTS WITH CHRONIC COLITIS.....	63
Miziuk V.M. ENDOTHELIAL DYSFUNCTION AND MEANS OF ITS CORRECTION IN PATIENTS WITH HYPERTENSION AND CONCOMITANT HEART FAILURE	66
Moskaliuk V.D., Balaniuk I.V. THE DISTURBANCE OF LARGE INTESTINAL MICROBIOTA IN PATIENTS WITH HIV/AIDS.....	69
Novitska I.K., Chelii A.I. PREVALENCE OF STOMATOLOGIC PATHOLOGY IN PERSONS WITH SHEGREN'S ILLNESS.....	74

<i>Olenovych O.A.</i> NONSPECIFIC BODY REACTIVITY IN PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS DEPENDING ON ITS TYPE	77
<i>Orynychak M.A., Vasylechko M.M.</i> DYNAMIC PARAMETERS OF HOMEOSTASIS UNDER THE INFLUENCE OF ANTIAGGREGANT TREATMENT IN PATIENTS WITH ATRIAL FIBRILLATION AND METABOLIC SYNDROME.....	81
<i>Palibroda N.M., Fediv O.I.</i> SOME ASPECTS OF PATHOGENESIS OF EROSIVE-ULCEROUS GASTRIC LESIONS IN LIVER CIRRHOSIS PATIENTS.....	86
<i>Pokrovska T.V.</i> CLINICAL AND LABORATORY CHARACTERISTIC AND AGE FEATURES OF THE PATIENTS WITH EPSTEIN-BARR VIRUS INFECTION	89
<i>Sehedii L.I., Prokopiv O.I.</i> COMPARATIVE ANALYSIS OF MONOCYTES AND MULTIPLE GESTATION COURSE AFTER IN VITRO FERTILIZATION AND EMBRIOTRANSFER	94
<i>Semenenko S.B.</i> SPECIFIC FEATURES OF CHRONORHYTHMOLOGIC CHANGES OF THE EXCRETORY FUNCTION OF THE KIDNEYS UNDER THE HYPERFUNCTION OF THE PINEAL GLAND	99
<i>Skliarova V.O., Bodnia K.I.</i> ENTEROBIASIS CAUSED CHANGES IN THE MUCOUS AND SKIN OF FEMALE GENITAL TRACT	102
<i>Tashchuk V.K., Denysiuk V.I., Hrebtii H.I.</i> PATHOGENETIC FEATURES OF HYPERTENSION TREATMENT IN PATIENTS WITH CONCOMITANT ABDOMINAL OBESITY AND UNDERWEIGHT	105
<i>Tkachenko A.S., Hopkalov V.H., Orlova M.A.</i> THE SYSTEM OF NITROGEN OXIDE GENERATION OF SMALL INTESTINE IN EXPERIMENTAL GASTROENTEROCOLITIS.....	109
<i>Chympoy K.A., Pashkovska N.V., Fediv O.I., Pavlibroda N.M.</i> PATHOGENETIC SUBSTANTIATION TO CORRECT DISORDERS OF THE BLOOD PLASMA FIBRINOLYTIC SYSTEM IN PATIENTS WITH CHRONIC DIFFUSE LIVER DISEASES AND DISORDERS OF THYROID HOMEOSTASIS	113
<i>Chornii N.V.</i> PREVALENCE AND PECULIARITIES OF CLINICAL SIGNS OF PERIODONTIUM DISEASES IN PATIENTS WITH CHRONIC PANCREATITIS.....	116
<i>Shakhova O.O., Sichkar I.B.</i> EVALUATION OF CONTROL OVER THE BRONCHIAL ASTHMA IN PERIOD OF CLINICAL WELL-BEING IN TEENAGERS DEPENDING ON THE SEVERITY OF THE BRONCHIAL INFLAMMATION	120
<i>Shumko G.I.</i> STATE OF SOME INDICATORS OF IMMUNOCYTOKINE PROFILE IN YOUNG PEOPLE WITH BRONCHIAL ASTHMA.....	124
<i>Shchuruk N.V.</i> CORRECTION OF GENITAL TRACT DYSBIOTIC STATES OF PREGNANT WOMEN WITH MISCARRIAGES USING TWO-STEP APPROACH TO TREATMENT.....	127

SOCIOLOGICAL INVESTIGATIONS

<i>Klymeniuk V.P., Ocheredko O.M.</i> ANALYSING THE INFLUENCE OF FACTORS OF BIRTH COHORT MATURING ON GEOGRAPHICAL DISTRIBUTION OF DISABILITY RISKS DUE TO CARDIO-VASCULAR DISEASES.....	132
<i>Shevchuk V.I., Zaburianova V.Y., Vernyhorodska M.V., Iliuk I.A., Vernyhorodskiy V.S.</i> ANALYSIS OF THE QUALITY OF TREATMENT AND REHABILITATION ACTIVITIES IN PATIENTS WITH BRONCHOOBSTRUCTIVE DISEASES AND JUSTIFICATION OF MODERN APPROACHES TO THEIR IMPROVEMENT	140
<i>Shulhina V.V., Ivashchuk O.I., Kravchuk S.Y., Hushul I.Y.</i> STATISTICAL INDICATORS OF EPIDEMIOLOGY OF COLORECTAL CANCER AMONG THE POPULATION OF CHERNIVTSI REGION, UKRAINE AND WORLD.....	145

SCIENTIFIC REVIEWS

<i>Ilashchuk T.O., Shvets N.V., Zakharchuk T.V.</i> ARTERIAL HYPERTENSION, DYSFUNCTION OF KIDNEYS AND OSTEOARTHRITIS IN OVERWEIGHTED PATIENTS	148
<i>Sorokman T.V., Sokolnyk S.V., Hinhuliak M.G., Popeliuk N.O., Andriichuk D.R.</i> PATHOGENETIC FEATURES OF TYPE B GASTRITIS IN CHILDREN	153

CASE OF PRACTICE

<i>Liashuk P.M., Iliushyna A.A., Hluhovska S.V., Hrabovetskyi O.V., Skhodnytskyi I.V.</i> SYNDROME OF HYPERANDROGENISM AND THYROID STATUS IN WOMEN.....	157
---	-----

FOR A MEDICAL PRACTITIONER

<i>Tashchuk V.K., Polianska O.S., Hulaha O.I.</i> NEW WAYS OF DIAGNOSING AND TREATING THE HEART FAILURE	159
---	-----

PROBLEMS OF TEACHING

<i>Berezniuk V.V., Kovtunencko A.V., Zaitsev A.V., Chornokur A.A.</i> SOME ASPECTS OF MASTERING PRACTICAL SKILLS BY STUDENTS AT THE DEPARTMENT OF OTORHINOLARYNGOLOGY	162
<i>Karatieieva S.Yu., Khomko O.I., Sydorchuk R.I., Plehutsa O.M.</i> WAYS OF IMPROVING THE TEACHING OF SURGICAL DISCIPLINES CYCLE FOR STUDENTS SPECIALIZING IN «NURSING» SPECIALTY (ECL – «JUNIOR SPECIALIST»).....	165
<i>Kutyńska I.P.</i> WRITING A DEGREE WORK AS A KEY METHOD OF SPECIALISTS TRAINING OPTIMIZATION IN THE SPECIALTY "PHARMACY"	168
<i>Plesh I.A., Boreiko L.D.</i> ORGANISATION OF STUDYING PROCESS UNDER CREDIT-MODULE SYSTEM	170
<i>Samura I.B.</i> SPECIFIC CHARACTERISTICS OF TEACHING PHARMACOLOGY TO FOREIGN STUDENTS UNDER CONDITIONS OF CREDIT-MODULE EDUCATION SYSTEM.....	173
<i>Khilchevska V.S., Koliubakina L.V.</i> ELEMENTS OF CREDIT MODULE SYSTEM IN TRAINING INTERNSHIP DOCTORS FOR THE LICENSE INTEGRATED EXAMINATION «STEP-3. GENERAL MEDICAL PRACTICE».....	177

PAGES OF HISTORY (ON THE OCCASION OF 70TH ANNIVERSARY OF BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY)

<i>Bachynskyi V.T., Savka I.G., Vanchuliak O.Ya., Kulyk O.F.</i> THE DEPARTMENT OF FORENSIC MEDICINE IN THE PAST AND PRESENT	180
<i>Biletskyi S.V., Petrynych O.A., Kazantseva T.V.</i> METABOLIC DISORDERS IN HYPERTENSION PATIENTS AS SCIENTIFIC AREA OF THE DEPARTMENT OF FAMILY MEDICINE	184
<i>Pashkovskyi V.M., Krychun I.I.</i> SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF THE DEPARTMENT OF NERVOUS DISEASES, PSYCHIATRY AND MEDICAL PSYCHOLOGY NAMED AFTER S.M. SAVENKO.....	188
<i>Pishak V.P., Bulyk R.Y., Zakharchuk O.I., Chernovska N.V.</i> PAST, PRESENT AND FUTURE OF MEDICAL BIOLOGY DEPARTMENT OF BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY (ON THE OCCASION OF 70 TH ANNIVERSARY OF THE DEPARTMENT).....	194

<i>Todoriko L.D., Boiko A.V., Shapovalov V.P., Stepanenko V.O., Slyvka V.I., Semianiv I.O., Abdulfahab Mohamed Ahmed</i> HISTORY OF FORMATION OF THEPHTHISIOLOGY AND PULMONOLOGY DEPARTMENT OF BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY, PROSPECT OF ADVANCE	197
---	-----

MEDICAL INTERNET-NEWS

MEDICAL INTERNET-NEWS. PART II. Edited by K.I. Yakovets, S.Y. Deineka	203
--	-----

MATERIALS OF THEORETICAL AND PRACTICAL CONFERENCE “NATURAL SCIENCE READINGS” (MAY 16-19, 2014, CHERNIVTSI)

<i>Banul B.Yu., Marchuk F.D.</i> DEVELOPMENT OF THE UTERINE TUBES AT THE END OF THE FETAL PERIOD OF HUMAN ONTOGENESIS	206
<i>Byrchak I.V.</i> FEATURES OF ADJUSTING THE AGGREGATE STATE OF WOMEN’S BLOOD WITH DYSFUNCTIONAL BLEEDING IN REPRODUCTIVE AGE	209
<i>Vepryuk Y.M.</i> THE CHARACTERISTIC OF EXCRETORY AND ACIDREGULATING RENAL FUNCTIONS UNDER ALUMINUM SALTS ACTION IN MATURE AND IMMATURE RATS.....	211
<i>Hoshovska A.V., Hoshovskyi V.M.</i> MATURING OF THE HUMAN PLACENTA, MATURITY OF THE UTERO-PLACENTAL AREA AND ITS DIAGNOSTICS.....	214
<i>Dudchenko I.A.</i> RISK OF ARTERIAL HYPERTENSION DEVELOPMENT DUE TO T393C GENE POLYMORPHISM OF α -SUBUNIT OF G-PROTEIN	217
<i>Kondria D.O., Kalinovska I.V.</i> ECHOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF EMBRION DEVELOPMENT IN NORMAL PREGNANCY AND PLACENTAL INSUFFICIENCY ON THE BACKGROUND OF MISCARRIAGES	221
<i>Kosilova S.Y.</i> HORMONAL ADAPTATION OF THE FETAL-PLACENTAL COMPLEX IN WOMEN WITH PREECLAMPSIA.....	224
<i>Kravchenko O.V.</i> ANALYSIS OF ANTENATAL RISK FACTORS IN MULTIPLE PREGNANCIES	227
<i>Kravchenko O.V., Varyus V.A.</i> PERINATAL RISKS AT THE REPEATED CAESAREAN SECTION AND VAGINAL DELIVERY IN WOMEN WITH A UTERINE SCAR.....	230
<i>Kuzmina O.A.</i> PRODUCTION AND RECEPTION OF THE GROWTH FACTOR IN THE PLACENTA DURING THE PHYSIOLOGICAL PREGNANCY AND THE PREGNANCY, COMPLICATED WITH GESTOSIS.....	233
<i>Makarenko M.V., Kuzmina O.A.</i> OPTIMIZATION OF DAMAGING PERINATAL FACTORS DIAGNOSING IN INTRAUTERINE GROWTH RESTRICTION.....	236
<i>Pidvysotska N.I., Lastivka I.V., Boiko L.V., Valyhurskyi I.M.</i> A CASE OF LATE DIAGNOSING DERMAL FOCAL HYPOPLASIA IN A CHILD.....	239
<i>Proniaiev D.V.</i> VARIANTS OF THE FETUS’S UTERUS ANATOMY.....	242
<i>Syvokorovska A.S., Vanchuliak O.Ya., Bezhenar I.L., Palyvoda O.G., Andriichuk A.O.</i> A PROSPECT OF ACUTE CORONARY INSUFFICIENCY DIAGNOSING BY MEANS OF FRACTAL ANALYSIS OF LASER POLARIZATION IMAGES OF THE MYOCARDIUM.....	245
<i>Khavrona O.P.</i> INFLUENCE OF THE DUAL COX-2/5-LOG INHIBITOR ON THE ACTIVITY OF L-ARHININ/NO SYSTEM IN RAT’S BLOOD WITH EXPERIMENTAL ULCER OF THE STOMACH.....	249

УДК 616.24(091)

*Л.Д. Тодоріко, А.В. Бойко, В.П. Шаповалов, В.О. Степаненко, В.І. Сливка, І.О. Сем'янів,
Абдулфахаб Мохамед Ахмед*

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ КАФЕДРИ ФТИЗИАТРІЇ ТА ПУЛЬМОНОЛОГІЇ БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Резюме. Висвітлено напрямки наукової, методичної та лікувальної роботи співробітників кафедри фтизіатрії та пульмонології на кожному етапі її становлення, а також перспективи розвитку. Обґрунтована актуальність подальшого дослідження ефективності застосування сучасних програм хіміотерапії у хворих на тубер-

кульоз та створення нових вакцин і ліків для оптимізації лікування хворих на хіміорезистентний туберкульоз.

Ключові слова: кафедра фтизіатрії та пульмонології, історія, науковий напрямок, туберкульоз, хіміорезистентність.

Курс туберкульозу був організований у 1944 р. на базі кафедри факультетської терапії Чернівецького медичного інституту. Першим завідувачем курсу був доцент Б.П. Александровський, який започаткував навчально-методичну роботу на курсі та наукову роботу з проблем діагностики та диференційної діагностики різних форм туберкульозу легень.

З 1947 по 1960 рр. курс туберкульозу очолювала доцент С.С. Ендер. Під її керівництвом викладачі вдосконалювали навчально-методичну роботу, надавали лікувально-консультативну допомогу фтизіатричній службі на Буковині. Науково-дослідна робота співробітників курсу в цей період була спрямована на підвищення ефективності лікування тяжких форм туберкульозу легень за допомогою застосування тиреоїдних гормонів.

У 1960 р. завідувачем курсу туберкульозу була призначена доцент Л.С. Клочкова. У 1967 р. Л.С. Клочкова захистила докторську дисертацію і з вересня 1969 р. очолювала кафедру туберкульозу, яка була створена як самостійний підрозділ медичного інституту. Клочкова Л.С. вважається фундатором фтизіатричної школи на Буковині, вона започаткувала новий науковий напрямок – вивчення обмінних процесів у хворих на туберкульоз (ТБ) за умов застосування антибактеріальної терапії. Клочкова Л.С. присвятила свою докторську дисертацію вивченню функціонального стану нирок у хворих на різні форми легеневого ТБ у процесі антибактеріальної туберкулостатичної терапії. Цей науковий напрямок знайшов своє продовження в дисертаційних роботах її учнів. Так, В.О. Степаненко захистила кандидатську дисертацію, в якій вивчався функціональний стан нирок у хворих на туберкульоз легень під впливом лікування етіонамідом, піразинамідом та етоксидом. Практичний лікар Д.С. Сирота досліджував діяльність нирок у хворих на туберкульоз легень до і після радикальних операцій на легенях. Квасницький Б.І. у своїй кандидатській дисертації вивчав вплив на функціональний стан нирок комплексної хіміотерапії, яка включала новий на той час туберкулостатик – етамбутол. Ва-

жливому питанню була присвячена кандидатська дисертаційна робота В.С. Самараша, який досліджував діяльність нирок у хворих на туберкульоз легень при виникненні побічних дій протитуберкульозних препаратів. Аніпко А.П. у своїй дисертації вивчав функцію щитоподібної залози і функції зовнішнього дихання у хворих на ТБ органів дихання.

Дослідження Л.С. Клочкової та її учнів мали не тільки теоретичне, а й фундаментальне значення – вони відкрили широку дорогу для впровадження в практику лікування хворих на туберкульоз нових, більш ефективних протитуберкульозних препаратів. З метою зменшення гепатотоксичної дії рифампіцину на кафедрі було розроблено методику розчинення препарату в гемодезі і селективне ендобронхіальне його уведення (кандидатська дисертація Шаповалова В.П. «Корекція хіміотерапії деструктивного ТБ легень спрямованим внутрішньобронхіальним уведенням хіміопрепаратів»). Розроблена методика уведення за допомогою внутрішньоорганного електрофорезу антимікобактеріальних препаратів в

Рис. 1. Колектив кафедри туберкульозу (1969 р.)

I ряд (зліва направо) – к.мед.н., доцент Аніпко А.П.; д.мед.н., професор Клочкова Л.С., старший лаборант Ключнікова Н.М.

II ряд (зліва направо) – клін. ординатор Герман В.О.; к.мед.н., асистент Степаненко В.О.; к.мед.н., асистент Голеницький О.І.

Рис. 2. Колектив кафедри фізйотрїї та пульмонологїї (2013 рїк)

I ряд (злїва направо) – к.мед.н. асистент Степаненко В.О.; к.мед.н. доцент Сливка В.І.; завідувач кафедри, д.мед.н., професор, Тодорїко Л.Д.; д.мед.н., професор Христинч Т.М.; к.мед.н. доцент Шаповалов В.П.

II ряд (злїва направо) – оператор комп'ютерного набору Лук'янюк Л.В.; клїн. ординатор Ільчишин Т.І.; к.мед.н. доцент Бойко А.В.; асистент Мигайлюк Л.Д.; аспїрант Сем'янів І.О.; асистент Герман А.О.; аспїрант Єременчук І.В.; аспїрант Пїдвербецька О.В.; оператор комп'ютерного набору Умнова З.В.

органїзм хворого дозволила пїдвищити концентрацїю їх у вогнищї патологїчного процесу. Пїд керївництвом Л.С. Клочкової проводилася робота з пїдготовки лїкарїв на мїсцевї базї – важлива ланка в пїдвищеннї квалїфїкацїї лїкарських кадрїв і розвитку спеціалїзованої медичної допомоги в Чернївецькїй областї. Факультет пїдвищення квалїфїкацїї вїдїгравав вирїшальну роль в удосконаленнї знань фїзйотрїїв з рентгенологїї, бронхологїї, пульмонологїї, онкологїї, кардіологїї тощо.

Упродовж 1984-1988 рр. кафедрою завідувала професор Г.Ю. Бутенко. У цей перїод науковим та лїкувальним напрямками роботи спївробїтників кафедри були розробка та застосування способїв профїлактики прогресування туберкульозу і неспецифїчних захворювань легень в осіб із залишковими туберкульозними змїнами.

З 1988 по 1995 рр. завідувачем кафедри був доцент А.П. Аніпко. Внаслїдок реорганїзацїї з 1995 р. кафедра туберкульозу стала курсом при кафедрї шкїрно-венеричних хвороб та туберкульозу, який очолювали: доцент Аніпко А.П. (1995-2002 рр.), доцент Шаповалов В.П. (2002-2006 рр.), доцент Сливка В.І. (2006-2010 рр.). У той час, за результатами наукових дослїджень, проведених спївробїтниками, сформовано самостїйний науковий напрямок у клїнїцї ТБ: вивчалася клїнїчна патофїзіологїя туберкульозного запалення, була розроблена комплектарна і ад'ювантна неспецифїчна терапїя хворих на ТБ, впроваджувались у клїнїку маловитратнї засоби та методи лїкування. Над розв'язанням цих наукових проблем працював асистент курсу туберкульозу М.М. Кузьмін, який згодом захистив кандидатську дисертацїю на тему «Лїкування хворих на вперше діагностований туберкульоз легень, ускладнений ренальною дисфункцїєю».

У 1995 р. Всесвітня органїзацїя охорони здоров'я оголосила епїдемію ТБ в усьому свїтї. Колектив курсу поставив перед собою завдання разом із практичною охороною здоров'я інтенсифїкувати роботу в планї забезпечення контролю за епїдемічним процесом і, таким чином, призупинити поширення епїдемії на Буковинї. Науковий пошук спївробїтників курсу був спрямований на розробку ефективних емперичних режимїв лїкування хворих із пїдозрою на хїмїорезистентний ТБ до отримання тесту медикаментозної чутливостї. Проведений ретроспективний аналіз хїмїорезистентного легеневого ТБ у регионї. Певний внесок у цьому напрямку зроблений кандидатом медичних наук Бойко А.В., яка також займалася вивченням стану імунної системи в процесї протитуберкульозної терапїї у хворих на ТБ. Розроблена схема та показання до застосування імунomodуляторїв у хворих з невдачею лїкування на початку 5-го мїсяця основного курсу хїмїотерапїї.

З вересня 2010 р. за сприяння і всебїчної пїдтримки ректора, професора Бойчука Т.М., курс фїзйотрїї повторно реорганїзований у кафедрї фїзйотрїї та пульмонологїї, яка функцїонує на базї Чернївецького обласного клїнїчного протитуберкульозного диспансеру і вїдповїдає всїм сучасним потребам суспїльства. Очолює кафедру доктор медичних наук, професор Тодорїко Л.Д.

За весь час існування на кафедрї захищено одну докторську (Л.С. Клочкова, 1967), дев'ять кандидатських дисертацїй (А.П. Аніпко, 1966; В.О. Степаненко, 1972; Д.С. Сирота, 1975; Б.І. Квасницький, 1979; В.С. Самараш, 1984; В.П. Шаповалов, 1986; В.І. Сливка, 2002; М.М. Кузьмін, 2006; А.В. Бойко, 2009), чотири магістерські квалїфїкацїйнї роботи (А.В. Бойко, 2005; І.В. Єременчук, 2011; О.В. Пїдвербецька, 2012; І.О. Сем'янів, 2012).

Від початку заснування курсу, а в подальшому кафедри фтизіатрії та пульмонології співробітники плідно співпрацюють із колективом обласного клінічного протитуберкульозного диспансеру. Всі види роботи (методична, консультативна, лікувальна, наукова) спрямовані на підвищення кваліфікації фтизіатрів міста та області. На базі кафедри фтизіатрії та пульмонології постійно функціонує асоціація фтизіатрів області, переривчасті, передатестаційні курси та курси тематичного удосконалення з актуальних питань фтизіатрії та пульмонології з відривом від виробництва; всі підрозділи СТМО «Фтизіатрія» куруються співробітниками кафедри.

Уже багато років Чернівецький обласний протитуберкульозний диспансер залишається клінічною базою кафедри, у тісному співробітництві з ним здійснюється лікувальна та науководослідна робота. Співробітники кафедри проводять також консультативну роботу в Чернівецькому обласному дитячому протитуберкульозному санаторії «Садгора» та Чернівецькому міському протитуберкульозному диспансері.

Під керівництвом професора Тодоріко Л.Д. викладачі беруть активну участь у проведенні «Днів лікаря», клінічних конференціях (у т.ч. телемостах та відеоконференціях), бесідах із медичними працівниками та населенням, приділяючи особливу увагу ранньому та своєчасному виявленню як легеневого, так і позалегенового ТБ, забезпечують систематичне інформування населення з питань ранньої діагностики, лікування та профілактики ТБ, соціальну рекламу здорового способу життя із залученням засобів масової інформації (радіо, телебачення, статті в газетах державного, обласного та районного масштабів). Співробітники кафедри беруть участь у роботі Всеукраїнських та міжнародних з'їздів фтизіатрів та науково-практичних конференцій, семінарів, симпозіумів.

З метою забезпечення стандартів Всесвітньої федерації медичної освіти, у яких післядипломна медична освіта є другим етапом із трьох обов'язкових етапів професійного становлення лікарів, необхідною є підготовка висококваліфікованих наукових кадрів у фаховій аспірантурі, що має забезпечити належну підготовку на додипломному та післядипломному етапах навчання з профільних дисциплін. Для підготовки кваліфікованих наукових кадрів на базі кафедри фтизіатрії та пульмонології відкрита магістратура, а підвищення рівня підготовки фахівців для практичної охорони здоров'я забезпечує клінічна ординатура з напрямків «Фтизіатрія» та «Пульмонологія». З 2011 р. відкрита аспірантура з цих самих напрямків.

Третьою фазою медичного навчання, набуття професіоналізму, є безперервний професійний розвиток – удосконалення лікарів після завершення додипломної та післядипломної підготовки, який триває протягом усієї професійної діяльності кожного лікаря. Кафедра фтизіатрії та пульмонології з перших днів своєї роботи забезпечує

організацію курсової підготовки з питань діагностики та лікування основних захворювань органів дихання та ТБ, тобто напрямку «респіраторна медицина» на передатестаційних циклах. З 1 вересня 2010 р. на кафедрі фтизіатрії та пульмонології впроваджено передатестаційні цикли «Пульмонологія» та «Фтизіатрія», а також цикли тематичного удосконалення: «Актуальні питання фтизіатрії»; «Актуальні питання диференційованої фармакотерапії при захворюваннях органів дихання»; «Сучасні методи діагностики при захворюваннях органів дихання»; «Диференційна діагностика основних синдромів при захворюваннях органів дихання, медико-психологічні аспекти пульмонологічного хворого»; «Актуальні питання дитячої фтизіатрії»; «Підходи та методи виявлення МБТ у біологічних матеріалах»; «Діагностика і лікування поєднаної інфекції ВІЛ/ТБ, актуальні питання хіміорезистентного туберкульозу»; «Ведення випадку мультирезистентного туберкульозу».

За багаторічне існування кафедри успішно пройшли підготовку і закінчили клінічну ординатуру лікарі із Сомалі.

На кафедрі навчаються студенти 4, 5-го курсів лікувальних факультетів № 1, 2, 3, 4 та стоматологічного факультету. Молоді спеціалісти мають можливість навчатися в інтернаті за фахом «Фтизіатрія та пульмонологія». Крім того, проходять навчання на кафедрі лікарі-інтерни різних спеціальностей: терапевти, педіатри, сімейні лікарі тощо.

Викладачі кафедри фтизіатрії та пульмонології постійно працюють над удосконаленням та оптимізацією навчального процесу. Для контролю теоретичної та практичної підготовки студентів та лікарів-інтернів на кафедрі використовуються: тестові завдання різного ступеня складності (I, II та III рівня), контрольні роботи (зокрема з рецептури), клінічні ситуаційні задачі, набори рентгенограм, томограм, флюорограм, спірограм, клінічні ситуаційні задачі з рентгенограмами, плакати, таблиці, відеофільми та мультимедійні презентації. Викладачами кафедри створено банк даних тестових завдань із фтизіатрії для ліцензійного іспиту Крок-2 та Крок-3, впроваджено в навчальний процес комп'ютерні навчальні програми та комп'ютерний тестовий контроль із фтизіатрії та пульмонології для студентів, лікарів-інтернів, лікарів-слухачів.

Під керівництвом проф. Тодоріко Л.Д. співробітники кафедри постійно працюють над забезпеченням навчального процесу кафедри дистанційними технологіями: розробкою, розміщенням та оновленням інформації з дисципліни «Фтизіатрія та пульмонологія» в середовищі Moodle, на сайті Буковинського державного медичного університету розміщуються інформаційно-пропагандистські матеріали, присвячені Всесвітньому дню боротьби з туберкульозом.

Співробітниками кафедри організовуються та проводяться науково-практичні конференції,

круглі столи до Дня пульмонолога, семінари-наради з лікарями фтизіатрами, радіорубрики на обласному радіо, публікуються статті та інтерв'ю присвячені проблемам профілактики та запобігання захворюванню на туберкульоз, волонтерські акції студентів БДМУ серед населення області до Всесвітнього Дня здоров'я, флеш-моби за участі студентів БДМУ до «Дня боротьби з туберкульозом», читаються лекції санітарно-просвітницького спрямування для студентів медичного та педагогічного коледжів, для учнів загальноосвітніх шкіл м. Чернівці та області, проводиться профорієнтаційна робота серед шкільної молоді. Професор Тодоріко Л.Д. бере участь у роботі обласного терапевтичного товариства ім. В.Х. Василенка, професор Христин Т.М. є головою Клубу панкреатологів Буковини.

З 60-х років на кафедрі фтизіатрії та пульмонології функціонує студентський науковий гурток (СНГ). До теперішнього часу ця робота залишається добре організованою, пробуджує в студентів живу цікавість до фтизіатрії, але, головне, включає їх у сферу наукової і практичної діяльності в позааудиторний час, що має велике виховне значення. Куратором СНГ з 2009 р. є доцент Бойко А.В. На кафедрі щороку проводиться I етап олімпіади з фтизіатрії. Також щороку гуртківці беруть участь у II етапі Міжнародного конкурсу студентських наукових робіт, який проводиться англійською мовою у м. Луганську (Луганському державному медичному університеті). Призерами цього конкурсу (II місце) були студенти Підвербецька О.В. та Барбе А.М.

Наукова робота колективу підпорядкована розробці і впровадженню сучасних технологій діагностики туберкульозу, вивченню найактуальніших проблем сьогодення – лікуванню та профілактиці туберкульозу, особливо хіміорезистентного. Співробітники кафедри фтизіатрії та пульмонології виконують науково-дослідні роботи (НДР), які мають державну реєстрацію. На сьогоднішній день продовжується виконання планової НДР «Клінічно-патогенетичні особливості перебігу туберкульозу і неспецифічних захворювань легень у поєднанні з патологією інших органів та систем, удосконалення діагностики та лікування».

Механізм реалізації державної політики у сфері протидії туберкульозу спрямований на виконання Закону України № 4565-17 від 22.03.2012 «Про внесення змін до Закону України «Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз»», на підставі якого затверджена «Загальнодержавна цільова соціальна програма протидії захворюванню на ТБ на 2012-2016 роки» [2,6,7]. Основні завдання програми:

- зміцнення системи охорони здоров'я в галузі протидії захворюванню на ТБ, у т. ч. і хіміорезистентний (ХРТБ);
- посилення системи моніторингу та оцінки заходів виконання програми;
- організація виявлення та діагностики ТБ;

- протидія мультирезистентному туберкульозу (МРТБ) та ТБ з розширеною медикаментозною резистентністю (РРТБ);
- реалізація спільних заходів протидії поєднаної патології туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу;
- створення сприятливого соціального середовища для діяльності інститутів громадянського суспільства для подолання епідемії ТБ [8,12].

У рамках реалізації Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на ТБ у Чернівецькій області спостерігається тенденція до зниження показника захворюваності на вперше діагностований ТБ легень у 2012 році, який є нижчим за показник епідемічного порогу (50 на 100 тис. нас.). Водночас на тлі поступової стабілізації епідемічного процесу щодо простого ТБ загрозу на сьогодні становить поширення хіміорезистентних його форм. У Чернівецькій області, як і в цілому по державі, реєструється тенденція до зростання показника захворюваності на МРТБ [1] з 4,1 на 100 тис. нас. у 2011 р. до 5,9 у 2012 р. (на 14,3%, $p < 0,05$).

Одним із пріоритетних напрямів у реалізації гранту 9-го раунду Глобального фонду буде розбудова спроможності державних структур у боротьбі з ТБ та ВІЛ-інфекцією/СНІДом. Широке розповсюдження МРТБ потребує зміцнення матеріально-технічної бази протитуберкульозних закладів, запровадження сучасних методів діагностики, створення належних умов перебування хворих із дотриманням інфекційного контролю та безпечних умов праці для медичного персоналу. Ефективніший контроль над ТБ вимагає значних зусиль у таких сферах, як рання діагностика і належне лікування згідно зі стратегією «Stop TB» та рекомендацій Уніфікованого клінічного протоколу, що ґрунтується на засадах доказової медицини [3]. Окрім цього, поліпшені діагностичні й лікувальні заходи потрібно поєднувати з профілактичними [13, 15]. Нові ефективні вакцини і лікарські засоби для профілактики ТБ і його лікування можуть значно поліпшити контроль за хворобою [4, 11].

Запорукою успіху у боротьбі з ТБ є своєчасна його діагностика. Золотим стандартом діагностики активного туберкульозного процесу залишається культуральне дослідження. У рамках реалізації Програми 9-го раунду Глобального Фонду придбано автоматичні аналізатори для культурального дослідження у рідкому живильному середовищі (Bactec).

Що стосується проблем лікування хворих на ТБ на сучасному етапі, то вони характеризуються:

- поганим завершенням лікування хворих на активний ТБ;
- несприятливими наслідками лікування пацієнтів з ВІЛ/ТБ, за давним процесом або поширеним кавернозним ТБ легень;

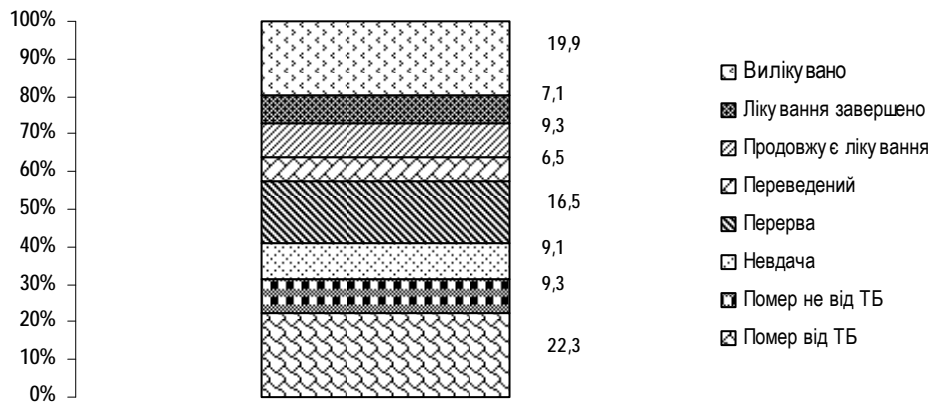

Рис. 3. Ефективність лікування хворих на МРТБ в Україні за 2010 рік (за даними Всеукраїнського центру боротьби з туберкульозом в Україні)

- значною токсичністю протитуберкульозних препаратів; наявністю перехресної резистентності та взаємодією між рифампіцином та антиретровірусними препаратами;
- розвитком стійкості МБТ до нових класів препаратів і, зокрема, до фторхінолонів;
- невисокою ефективністю, значною тривалістю і токсичністю режимів лікування МРТБ (ефективність вилікування по Україні становить 27 % при контрольному показнику 75 %, а ефективність лікування хворих на МРТБ у Чернівецькій області становить – 12,2 %) (рис. 3).

Все вищеперелічене свідчить про необхідність покращання методів антимікобактеральної терапії. Ключовим завданням щодо створення і розробки нових антибактеріальних препаратів є формування режимів із меншим ризиком розвитку токсичних і поширених побічних ефектів.

Останніми роками суттєво зростає частота МРТБ легень зі стійкістю до препарату I ряду – ізоніазиду. Тому розробка та вивчення ефективності впливу нових синтезованих гетероциклічних сполук (на основі молекули ізоніазиду) на мікобактерії ТБ є досить актуальною. Нами було поставлено мету – дослідити ефективність нових, синтезованих на основі молекули ізоніазиду, гетероциклічних сполук, що володіють протитуберкульозною дією. Найближчим аналогом за терапевтичною дією до сполук, які заявляються, є гідразид ізонікотинової кислоти (ізоніазид) [9, 10] – один із найвживаніших недороговартісних і ефективних лікарських засобів I ряду, що застосовується при терапії ТБ.

Підводячи підсумок слід зазначити, що у зв'язку зі зростанням випадків ХРТБ як в Україні, так і в усьому світі, у схемах антимікобактеріальної терапії препарати I ряду втрачають свою ефективність, тому синтез високоєфективних гетероциклічних сполук (похідних імідазолу) та результати клінічного випробування щодо їх дії на мікобактерії ТБ є одним із шляхів оптимізації лікування хворих на ТБ з мульти- та розширеною резистентністю [5,16].

Висновки

1. Розв'язання проблем фтизіатрії можливе шляхом реалізації державної політики, що ґрунтується на принципах забезпечення загального та однакового доступу населення до якісних послуг із профілактики, діагностики й лікування туберкульозу згідно з Уніфікованим протоколом, що ґрунтується на засадах доказової медицини.

2. Для ефективної реалізації державної політики у сфері протидії епідемії туберкульозу необхідно в повному обсязі використовувати потенціал сучасного обладнання для своєчасної діагностики захворювання, визначити та затвердити індикатори якості, запровадити реєстр хворих на туберкульоз.

3. Надзвичайно важливим є подальші епідеміологічні дослідження медичних і соціальних чинників ризику захворювання, оцінка ефективності та рентабельності нових стратегій для поліпшення раннього виявлення, лікування й профілактики туберкульозу.

4. Перспективним залишається науковий напрямок створення нових вакцин і ліків для оптимізації лікування туберкульозу. Нові синтезовані лікарські препарати є перспективними і можуть покращити ефективність лікування як чутливого, так і резистентного туберкульозу.

Література

1. Александріна Т.А. Особливості епідемії туберкульозу в Україні / Т.А. Александріна // Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція. – 2012. – № 2. – С. 7-13.
2. Закон України № 4565-VI від 22.03.2012 «Про протидію захворюванню на туберкульоз».
3. Наказ МОЗ України від 21.12.2012 № 1091 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної медичної допомоги. Туберкульоз».
4. Мельник В.М. Історія виникнення і розвитку хіміорезистентного туберкульозу / В.М. Мельник, А.М. Приходько, Л.В. Ареф'єва // Укр. пульмонолог. ж. – 2012. – № 2. – С. 59-61.
5. Москаленко В.Ф. Досягнення та перспективи розвитку фтизіатрії / В.Ф. Москаленко, В.І. Петренко, Г.В. Радиш // Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція. – 2013. – № 1. – С. 5-13.
6. Поширеність та клінічно-імунологічні особливості поєднання туберкульозу та ВІЛ/СНІДу на Буковині /

- Л.Д. Тодоріко, О.В. Підвербецька, А.В. Бойко // Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція. – 2012. – № 2. – С. 90-98.
7. Медико-соціальні проблеми, досягнення та перспективи розвитку фтизіатрії на сучасному етапі / Т.М. Бойчук, Л.Д. Тодоріко, А.В. Бойко [та ін.] // Укр. терапевт. ж.- 2013. – № 2. – С. 109-115.
  8. Петренко В.І. Актуальні питання діагностики та лікування позалегенового туберкульозу / В.І. Петренко, Л.Д. Тодоріко, А.В. Бойко // Туберкульоз. Легеневі хвороби. ВІЛ-інфекція. – 2013. – № 3. – С. 86-94.
  9. Черноус В.А. Полифункциональные имидазолы. III. Синтез 1-арил-2,4-дигалоген-1Н-имидазол-5-карбоновых кислот и их производных / В.А. Черноус, А.М. Грозав, М.В. Вовк // Ж. органич. химии. – 2011. – Т. 47, № 38. – С. 1176-1180.
  10. Ieremenchuk I. Characteristic heterocyclic compounds and their effect on mycobacterium tuberculosis / I. Ieremenchuk, L. Todoriko // Укр. ж. гематол. та трансфузіол. – 2012. – № 4. – С. 473.
  11. Miller T.I. Metabolic abnormalities and viral replication are associated with biomarkers of vascular dysfunction in HIV-infected children / T.I. Miller // HIV Med.– 2012. – № 5. – P. 264-275.
  12. Mi-Sun Koo. Strain specific transcriptional response in Mycobacterium tuberculosis infected macrophages / Koo Mi-Sun, S. Subbian, G. Kaplan // Cell Communication and Signaling. – 2012. – № 10. – P. 2.
  13. Parida S.K. Novel tuberculosis vaccines on the horizon / S.K. Parida, S.H.E. Kaufmann // Curr. Opin. Immunol. – 2010. – Vol. 22 (3). – P. 374-384.
  14. Resistance to First-Line Anti-TB Drugs Is Associated with Reduced Nitric Oxide Susceptibility in Mycobacterium tuberculosis / Jonna Idh, Mekidim Mckonnen, Ebba Abate [et al.] // PLoSOne. – 2012. – Vol. 7, № 6. – P. 39891.
  15. Thaiss C.A. Toward novel vaccines aga-inst tuberculosis: current hopes and obstacles / C.A. Thaiss, S.H.E. Kaufmann // Yale J. of Biology and Medicine. – 2010. – Vol. 83. – P. 209-215.
  16. World Health Organization. WHO global strategy for the surveillance and monitoring of HIV drug resistance 2012 (http://www.who.int/hiv/pub/drugresistance/drug_resistance_strategy/cn.pdf).

ИСТОРИЯ СТАНОВЛЕНИЯ КАФЕДРЫ ФТИЗИАТРИИ И ПУЛЬМОНОЛОГИИ БУКОВИНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО МЕДИЦИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА, ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

*Л.Д. Тодорико, А.В. Бойко, В.П. Шаповалов, В.О. Степаненко, В.И. Сливка, И.А. Семьянив,
Абдулфахаб Мохамед Ахмед*

Резюме. Отражены направления научной, методической и лечебной работы сотрудников кафедры фтизиатрии и пульмонологии на каждом этапе ее становления, а также перспективы развития. Обоснована актуальность дальнейших исследований эффективности применения современных программ химиотерапии у больных туберкулезом и создания новых вакцин и лекарств для оптимизации лечения больных химиорезистентным туберкулезом.

Ключевые слова: кафедра фтизиатрии и пульмонологии, история, научное направление, туберкулез, химиорезистентность.

HISTORY OF FORMATION OF THEPHTHISIOLOGY AND PULMONOLOGY DEPARTMENT OF BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY, PROSPECT OF ADVANCE

*L.D. Todoriko, A.V. Boiko, V.P. Shapovalov, V.O. Stepanenko, V.I.Slyvka, I.O. Semianiv,
Abdulfahab Mohamed Ahmed*

Abstract. The directions of scientific, methodical and clinical activity of the Phthisiology and Pulmonology department staff at each stage of its formation as well as the prospects of its development have been covered in this article. The relevance of further researches concerning the effectiveness of modern chemotherapy program and creation of new vaccines and medications to optimize treatment of patients with drug resistant TB was grounded.

Key words: Phthisiology and Pulmonology department, history, scientific directions, tuberculosis, drug resistant TB

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Рецензент – проф. В.І. Чебан

Buk. Med. Herald. – 2014. – Vol. 18, № 2 (70). – P. 197-202

Надійшла до редакції 28.01.2014 року